

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fel évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét
 illető küldemények a
 szerkesztőnek, anyagiak
 a lap tulajdonosnak kül-
 dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyom-
 dászatjában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Jön a király.

Üdv a magyarok Felsőleges királyának Bács vármegye területén!

Isten hozta legkegyelmesebb Urunkat mi közénk!

Legyen üdvöz a mi ékes rónáinkon I. Ferenc József, apostoli királyunk!

Holnap van a napja, hogy Felsőleges urunk és királyunk vármegyénk területére Zentára érkezik. A reggeli órákban már Zentán lesz, hogy körültekintő figyelmével végig nézze a hadgyakorlatoknak Zentán lejátszódó részét s hogy aztán, meg sem pihenve, az ország gondjával a vállain, tovább utazzék, mert az ország ügyei s a népe boldogítása tovább vezérlik.

A holnapi nap nagy nap! Emlékezetes és örvendetes napja vármegyénk történetének. Ritkán, csak az évtizedek hosszú folyama hozza meg néha-néha azt a kiváló szerencsét, hogy egyes vidékek lakói a saját területükön, a saját otthonukban tisztelhetik a legelső magyar embert. Ebben a szerencsében részesülünk most mi, e nagy vármegyének, Bácsországnak a lakói!

Széles e hazában a legelső ember a magyarok királyja! Ott ragyog a fején szt. István király koronája, a melynek fénye ezer éves multunk minden dicsőségét sugározza vissza. Azzal a szent koronával, s így felsőleges királyunkkal van össze forrva egész állami életünk, nemzeti létünk, multunk, a jövőbe vetett hitünk, reményünk, mindennünk, a mi drága, a mi szent előtünk.

E hazának minden fia mindenkoron a leg-
 őszintébb tisztelettel, hű odaadással, igaz loyali-
 tással köszönti a királyt.

Ezek a hamisítatlan, tiszta érzelmek hatják át most fokozott mérvben a mi szíveinket! Fokozott mérvben, mert színről-színre itt tiszteljük a Felsőgeget vármegyénk területén.

Rövid ideig lesz körünkben; egy röpke nap sem telik el s már is tovább megy. De Zenta városa s vele együtt az egész vármegye e rövid időt is felhasználja arra, hogy hű érzelmeinek fényes tanujelét adja. A hol csak a Felsőgeget megfordul drága hazánkban, mindenhol ujjongó örömmel, üdvriadalommal fogadják. Őszinte sajnálattal vették tudomásul, hogy drága ideje nem engedni meg, hogy tovább maradjon annál a pár óránál vármegyénk területén. De örömiünk azért szinte határtalan, mert hisz minden magyar ember boldog, ha csak egy pillanatra is láthatja felkent királyát.

Üdv a magyarok Felsőleges királyának vármegyénk területén!

Isten hozta, Isten vezérelte körünkbe!

A királyváró Zenta.

— Eredeti tudósítás. —

Folydogál a Tisza lassan . . . Mintha mi sem történnék sárga partjai körül. Lomha hullámai még időtállóan siklanak tova, mint egyébkor s a híres szilaj folyam, mely tavaszszal dühödten tör át a gátakat, most megszelídülve folydogál szűk medrében . . . Pedig nagy mozgalom van mindkét partján. Vagy talán azért folydogál olyan egykedvűen, mert már elégszer gyönyörködött az ilyen látványosságokban? Mi is neki egy hadgyakorlat, afféle katonásdi-játék, mikor a daliás Eugen egetverő harcát látta és hullámsíkjába temette a korának derék hívóit; a pasák, nagyvezírek és szultánok óriási seregei hányszor táboroztak partjain s hányszor volt tanuja falvak égésének, emberpusztulásnak! De jött végre a dicső hadvezér, jött a szabadító; lepattantak a százados iga bilincsei s az ellenség ezrei pecsételték meg halálukkal a szabadság hajnalának dicső ébredését! Európa szabadon lélegzett s Clío aranybetűkkel véste lapjaira a zentai csata fényes napját. Unokáról-unokára szállt az ének hős vezérről, nagy csatáról s a tiszamenti nép ma is regél a régi nagy napokról. Legendakörrel övezték a hőst s a csata helyéről is tudnak szép meséket. Kis sziget képződött azon a helyen,

hol a véres csata lefolyt s a hiszékeny nép a sok török összehalmozott testéből származtatja; nem is csoda, hiszen manapság is annyi csontot, koponyát találnak. A kis szigethez nyaranta hűtlenné lesz a Tisza; elhúzódik tőle messzire s csak egy oldalon folydogál mellette; de azért csak Eugen szigetének mondják. A sziget két részből áll; északi oldalán százados fák mártogatják vastag lombjaikat, míg déli oldala egészen sík terület. Ebből a területből most gyönyörű parkot rögtönzött Zenta város derék polgármestere; szép, széles utak szelik keresztül-kasul a zöld gyepet, a melyet bőven öntözhetnek a közeli folyó termékenyítő vizével; a csalán, a tövis mind eltűnt, kipusztította az eke vasa, mely a szűz földet felszántotta. A vén fák pedig egyre bólingatnak s új életet merítenek a megifjodott talajból, mert jön a Hadúr, jön a fejedelem!

*

Régi, nagyon régi város Zenta. Már II. Ulászló szabad királyi várossá tette 1506-ban. Az eredeti adománylevel a pozsonyi káptalan levéltárában van s abból kitűnik, hogy a városnak „hazához és királyhoz egyaránt hív” lakosai különös kiváltságokat kaptak; ezenfelül kizárólagos használatukra rendelt pecsétet, melyben szt Péter két kulcsa, két egymásra hajló aranykalász és két kecsége látható; a kulcs jelzi a lakosok hitbizalmát, a kalász a dús termőföldet, a kecsége pedig a Tisza belbőségét. Ezen adománylevelre ép azon időben bukkantak, midőn a város apraját-nagyját felizgatta a futó tüzként terjedő örömhír, hogy a legalkotmányosabb uralkodó az őszi hadgyakorlatokra a városba érkezik. A tulboldog lakosság eleinte alig akart hitelt adni az első hírek, de midőn látták, mint ujul meg minden mintegy varázsszóra a városban, mint építnek, javítanak mindenütt, akkor mindenki serényen hozzájárult a díszítéshez s a városba érkező idegen azt hinné, hogy csupa ujjonnan épült házat lát maga előtt.

*

Őfelsége Bécsből péntek este 8 óra 40 perckor indul Zentára és szombaton reggel 7 órakor érkezik meg. Megelőző nap reggeli vonattal érkezik József főherceg kíséretével, valamint Windischgrätz herceg tábornaszernagy és Krieghammer közös hadügyminiszter. A fejedelmi pompával feldíszített perronon — hol Zenta város tanácsa Boromisza polgármesterrel, a városi képviselőtestület, továbbá a vármegyei bizottsági tagok küldöttsége Vojnits főispán vezetése alatt, nemkülönben a városi törvényhatóságok kiküldöttjei és Császka György kalocsai érsek vezetése mellett az egyházmegyei főpapság fog megjelenni — a vármegyei főispán üdvözlé a királyt néhány szóval megérkezésekor, ki áthaladva a gyönyörűen berendezett udvari várótermen, azonnal lóra ül és fényes katonai kíséretével végigvonulván a lobogó-erdős utcákon, a hadgyakorlatok megtekintésére indul. Visszajövet, a magas vendégek tiszteletére Őfelsége hadi szállásán 60 terítékű udvari ebéd lesz, mely után Őfelsége meg fogja tekinteni a műkertészek országos egyesületének kiállítását, a történelmi nevezetességű Eugen szigetet és este a rendkívüli fényesnek ígérkező tűzijátékot. A széles asfaltjárdákkal szegélyezett kövezett utak és a kitűnően berendezett villamvilágítás nagyvárosi jellege mellett meglepő a mintaszerű tisztaság, mely a sajátlagos talajviszonyok mellett is mindenütt észlelhető. A házakat sűrű zászlóerdő borítja; legtöbbször homlokzatán Őfelsége díszes virággirlandokba szőtt olajtestesű arképe látható, szomszédságában fenyőgalyak közé ékelte hatalmas országceimerekkel. A falakról gazdag redőkben futnak le az apró zászlokkal és virágokkal ékesített nemzeti színű drapériák. Ragyogó képet nyújt az egész főteret átölölő városháza épület főbejárata, melyet a fölötté álló erkélyről baldachin-szerűen elhelyezett nehéz arannyal átszőtt bordeaux bársony övez körül, csucsán ékes kivitellő szent koronával. Ezen épületben, mely közvetlen a király lakásául szolgáló Eugen herceg szálloda

mellett fekszik, van elhelyezve a hadgyakorlatok fővezetőisége.

A hadgyakorlatoknak igen érdekes mozzanatai lesznek a hídverés a Tiszán és az ugyanitt végbemenő usztatások, melyeknek a napokban Török-Kanizsa alatt végrehajtott előpróbái fényesen sikerültek. A gyakorlaton összpontosítandó katonaság már megszállta a szomszédos Torontál községeit s az ágyulövések tompa moráját már gyakran lehet Zentán is hallani.

A város külső képe már most mozgalmas; a városba folyton nagy számmal érkező idegenek s a már szállingózó katonaság tarka egyenruhái változatos képet nyújtanak. A bérkocsik számát hetvennel megszorították. — Nagy tribünök állanak a városháza előtt és a vasuti indóháznál. — A diadalkapuk is fel vannak már díszítve s különösen a főtéren levőnek gyönyörű plüss ékítményei, valamint a tetején elhelyezett óriási aranyozott korona méltó feltűnést keltenek.

*

Az Őfelsége legmagasabb látogatása alkalmából berendezett állandó jellegű villamvilágítás főpróbáját vasárnap ünnepelte meg Zenta város közönsége. Az egész nap folyamán alig beszéltek egyébről, mint az esti világitásról s az utcákon és tereken hullámzó sokaság türelmetlenül várta az alkonyat beálltát. Végre nyolcat ütött az óra: a villamos lámpák egyszerre kigyúltak s ragyogó fényük tündéri világitásba varázsolta át a koromsötét éjszakát s a meglepetés moraja futott át az Őfelsége közeli látogatása alkalmából amugy is lelkesült polgárok ezreit s megelégedésüknek hangos éljenzésben adtak kifejezést. Egyszerre megszólaltak a Rákóczy induló lelkesítő hangjai s a villamvilágítást berendező Vartus Alajos és társai-féle gyártelep munkásai óriási nemzeti színű lobogó vezetése alatt megkezdték a város utcáinak bejárását. A hatalmas tömeggé szaporodott menet a tündéri fényben uszó pályaudvaron — melynek udvari váróteremmé átalakított harmadosztályú váróterme a város előkelő közönségével volt tele — megállott s lelkesen éljenzte Boromisza polgármestert, a városi tanácsot, képviselőtestületet, szóval mindazokat, kik a villamvilágítás behozatalát sikeresen előmozdították. — Ezalatt a gyártelepen a polgármester vezetése alatt megjelent a városi tanács és a városi képviselők s a polgármester néhány szóval megemlékezvén a nap fontosságáról, jelt adott az állam megindítására s végső szavai a fényes világitás sikerét jelző éljenekbe veztek el. Lelkes hangulatban vonult el a gyártelepről a város vezetősége s utközben találkozott az üdvözlésükre eléjük jövő polgársággal. Jó ideig tartott, míg a riadó éljenek lecsillapultak, melyekből bőven kijutott a város közszereiben álló polgármesterének, Boromisza Jánosnak, ki fáradságot nem ismerő buzgalommal működik a királyfogadás előkészületein. — A gyártelep igazgatósága az összes munkásokat fényesen megvendégelte a nap örömére.

A világitást a budapesti Ganz-gyár rendezte be s ezuttal is méltán járult hozzá eddig is világszerte aratott sikereihöz.

*

Az óriási posta- és táviró-forgalom sikeres lebonyolítása céljából tizenhat posta- és táviró-tiszt érkezett a városba, kik a már berendezett új postahivatalban megkezdték működésüket. A táviróhivatalban éjjeli szolgálat is van s egyenes összeköttetés van Budapesttel és Béccsel.

Mayer Bélapüspök székfoglalója.

— Tartotta a kalocsa-vidéki r. k. tanító-egylet legutóbbi közgyűlésén. —

Kiváló örömtünkre szolgál, hogy Mayer Bélaúrnak, e kiváló tehetségű és fenkölt gondolkodású főpapnak beszédét, mely társadalmi életünk sötét rajzát adja ugyan s melynek némely pontjaival egyet nem értünk, közölhetjük. A beszéd úgy tartalmilag, mind alakilag valóságos remek mű s minden sora magán viseli szerzője mely tudományosságát és kiténő megfigyelő képességét.

T. közgyűlés!

Innen-onnan már majdnem másfél évtizede, hogy megtisztelő bizalmuk ez elnöki székbe ültetett s midőn e közben egyszer-mászor ifjabb erővel felváltottak, — én a t. közgyűlés jogosult óhajának engedve, habozás nélkül váltam meg egy olyan állástól, melynek kellő betöltésére sobasem tartottam elegendőnek a pusztai jóakaratot és rangot, hanem arra szíveskedtem találni a szakértelmek azon fokát és sokoldalúságát is, amely-lyel elődöm különösen dícsérekedhetek. Ép azért csak kinosan hatott mindannyiunkra, de főleg reám, azon váratlan elhatározás, melylyel közvetlen elődöm jönök látta az elnöki székről lépni s azt a t. közgyűlésnek ismét rendelkezésére bocsátani.

Ezen lépésének indokai mindenestre olyanok lehetnek, aminők előtt önk meghajolni kényszerültek — de ha én elődömmel lemondását különösen fájlam, fájlam pedig azért, mert őt az elnöki tisztségre egyenesen ráteremtett tartottam — sajnalom még inkább azt, hogy bizalmukkal ismét felém fordulni jónak látták.

Jól értsenek. Nagybecsültem én ezen elnöki széket, még inkább azt a bizalmat, amely engem ismét abba visszahelyezett, de midőn azt nemcsak köteles hálával, hanem ösztönt értezt örömmel is fogadom, ne vegyék rossz néven, ha ugyanazon ösztésséggel nyíltan kimondom, hogy nem minden aggodalom nélkül vállalkozom újlag az elnöki tisztség kötelemeinek teljesítésére, a melyek kétségkívül több munkaerőt igényelnek, mint amennyi egy olyantól elvárható, ki a már nem fejlődő, hanem hanyatló korának stádiumába lépve, nagyon is rászorult munkájában önk szíves elnézésére és támogatására, amelyekbe vetett erős bizalmam és reményem egyedül bírhatott arra, hogy már ifjabb koránál is inkább arra hivatott elődöm lemondásában én is megnyugodva, átvegyem ezen t. egyet tényleges elnökségét. Midőn ezt ezennel hálám megújítása mellett teszem, nem mulaszthatom a különös örömmel is kifejezést adni azért, hogy önknek előrelátó bölcsesége támaszul és segítségül oly elnöktársakat rendelt mellém, kiknek ritka munkaképessége s buzgólkodása és az ifjú kortól oly előnyösen jellemző vérmes reménykedése bőven ki fogják pótolni mindazon hiányokat, amelyek bennem az előhaladottabb korról szükségszerűleg járó fizikai hanyatlásnak ép úgy, mint egy sokat csalódott élet elkedvetlenítő hatásának természetesen következésményei.

Mert hát nagy dolgok nem történnek lelkesedés nélkül. Sőt szükséges ezenkívül még egy jó mérték abból is, amit sovinszitikus rajongásnak neveznek.

Bizonyossá rá a „Tanítók házá”-nak eddigi rövid története is! Az alelnök urnak kütönösen e téren kifejtett lángbuzgalma és akadályokat nem ismerő lelkesedése ezen eszmét immár a valószínű stádiumába terelte s ami kezdetben sokak részéről kétkedéssel találkozott, az immár annyira biztosítva van, hogy legalább is a háznak fölépítésén okosan már nem kételkedhetik senki sem.

Az oroszlanrész az érdemből itt kétségtelenül kegyelmes éresek urunk azon ritka áldozatkészségét illeti, amelylyel mindenütt találkozunk, hol nemes cél előmozdításáról van szó. Ha a Tanítók házának létesítéséről most komolyan is beszélni lehet, azt egyes-egyedül kegyelmes főpásztorunk 12 ezer forintos adományának köszönhetjük.

E nélkül vagy le kellett volna mondanunk ezen eszme kivételéről, vagy pedig évekre elhalasztani azt.

De hálás szívvel és nagy örömmel kell kiemelnem, hogy a Tanítók házában eszméje, egyéb nagylelkű jótétevek áldozatkészségével — sőt a köznép rétegeiben is a legmelegebb partólással találkozott, aminek egyedül köszönhető, hogy immár ezeket és ezeket áldoztak e célra olyanok, kik különben eszményi dolgok iránt nem igen szoktak lelkesedni s akiknek korlátoltabb anyagi erejéből ily nagymértékű adakozás nem igen volt várható.

Örömem e fölött különösen azért oly nagy, mert fényes bizonyítást látom benne annak, hogy a tanítói hivatás s vele együtt az iskola jelentősége mind szélesebb tért hódított magának nemcsak az elmékben, hanem a szívekben is, s már-már általánossá válik a meggyőződés, hogy társadalmunk fölvirágzása és hazánk egy jobb jövőjének biztosítása — a többi között — függ különösen a népnevelés ügyének fölkarolásától és előmozdításától.

Én ezt természetesen csak arról a népnevelésről állíthatom, mely vallásos jellegű iskolában gondoztatik, ha a népnevelést nem ilyen alapra fektetik, akkor e szent ügynek kétségkívül többet ártnak, mint amennyit használni akarnak.

Habár erről társadalmunknak igen bő alkalma volt szomorú tapasztalatokat szerezni, mégis nem csekély csodálkozásunkra azt kell észlelnünk, hogy az az áramlat, mely a vallást nevelés dolgában is kicsinyli, sőt megveti, elvét mindenütt kiküszöböl s egyedül a hangszeres művészetek határai közé szorítani igyekszik, mondom, ez az áramlat még mindig nagyon erős, tán hatalmasabb most, mint volt valaha!

Ujabb döntő győzelmei ott, hol sorsunk fölött határoznak, szintén erről tesznek bizonyosságot s harci kedvét aligha nem még inkább növelték.

Akik a népnevelés ügyét szívükön hordják, azok nem sajnálhatják eléggé a két legfőbb nevelési tényező közötti villongó egyenetlenkedést. Annak káros visszahatását érzi a társadalom, érzi a család — leginkább pedig érzeni fogja az iskola. Mindezek pedig egyértelmű működésre volna hivatva. Valamint a hangszeres művészetek nélkülözhetetlenül zűrzavar támad, ugy a népnevelés terén is csak bonyodalmas várható, ha tényezőik nem egymással működnek, hanem egymás ellen küzdenek.

Ne ámsítsuk magunkat: mi nagy változásoknak, hogy ne mondjam, nagy rázkódtatásoknak megyünk eleje. Korunk az ó természettudományi fölföldéseitől, technikai vívmányaitól s anyagi kényelmet nyújtó találmányaitól mintegy megittasulva, hadat izent mindenek, mit apáink még szentnek és sérthetetlennek hittek és tiszteltek. Amit mi korszellemnek nevezünk, az teljesen szakított, vagy legalább szakítani igyekszik a vallásos kegyeletű multtal s kéjlegéssel hirdeti, hogy nevelni vallás nélkül is lehet, felvilágosult embernek hitre nincsen szüksége; az ugynevezett tudomány pedig nagy-képűsködve dobja oda a keztyűt a keresztény világ elé,

fennem kiáltván, hogy a hit nem egyezik a tudománnyal s hogy azon tanok, melyeken a keresztény vallás alapszik, nem egyebek mint képtelenségek és koholmányok s mintha nem látna a körülötte s miatta szüntelen terjedő lelki és erkölcsi pusztulást, a sikerei fölött való bátratlanság elbizakodottságát bontoló örjüngéssel mutatászlajára, melynek kérdő jelszava: haladás!

No hát az bizonyos, hogy haladunk, és én ezt kétségbevonni legkevésbé sem akarom, sőt hozzáteszem, hogy nem is annyira haladunk, mint inkább rohanunk. Bizonyítja ezt az óriási átalakulás, melyen társadalmunk aránylag igen rövid idő alatt, különösen anyagi tekintetben keresztül ment. Ma a tudomány vívmányaival fölfegyverzett technika kényelmesebbé teszi a kis hivatalnok életét, mint a milyen volt valamikor a fejedelemé. Néhány évtized előtt még fagygy-gyertyák gyér világítása mellett vakoskodtak uri termekben is; öreg apáink még döcögő szekereken utazgattak, most már a gőz ereje szállítja az embereket négy és fél óra alatt Budapestől Bécsbe, amely ut azelőtt ugyanannyi napnál is tovább tartott. Ma mértföldek távolságára, sőt egyik világ-részből a másikba egy perc alatt közvetítjük gondolatainkat és érzelmeinket, sőt ily távolságra már beszélhetünk is egymással. Világérzések és tengereket kapcsolunk össze csatornákkal, hidakkal, melyeknek bámulatosága felülmúlja az óvilág mind a hét csodáját; vasutaink a vizek fölött, a föld alatt s a bércek tetején száguldanak a gőz erejével és tán nincs messze az idő sem, midőn léghajóink is biztosan kormányozhatók lesznek, hogy a madár sebességével vetélkedve, városok s országok fölött a szél szárnyain repülhetünk. Ma zseniálisan szerkesztett műszerek segítségével kikutatjuk az égi testek mozgásának és életének a titkait s bámulatos eredményeket érünk el a kémiai analízis és szintézis terén. Manap már elhalt emberek beszédeit is hallhatjuk, sőt zseborák is vannak, melyek nem mutatják, hanem emberi szóval megmondják, hogy hányat tított az óra!

Szó sincs tehát róla, hogy nem haladunk. Haladunk bámulatos gyorsan, de nem haladunk okosan, nem haladunk biztosan, ha egyedül a tudomány zászlója után indulunk. Mert hát mi is voltaképpen az a tudomány?

Tessék bármily különösnek, ki kell mondanom épen az igazság érdekében, hogy a tudomány, melynek haladásunkat köszönjük, korunknak hírneves tudósai szerint is veszedelmesen közel jutott a ponthoz, hol csodót mondani s bukását bejelenteni kénytelen lesz. A tudomány minden vívmánya és óriási haladása dacára még mindig nem egyéb, mint a dolgok felületén való tapogatózás s az észlelt jelenségeknek rendszeres egybeállítása. Ismerjük a villanyosság erejét, hatását; beszélünk atomokról és vegyi vonzerőről, de nem tudjuk mi az a villamosság, mik az atomok, s mi az a rejtelmes vegyi vonzás. A kísérleti lélektan mesés finoman számított ki, mennyi idő alatt lesz az idegmozgalmából képzet; de azt, hogy miért és mi módon alakul át az idegtegelyben lefolyó molekuláris mozgás, a mi fizikai jelenség, érzés, ami lelki tünemény, azt nem tudjuk, hanem igen is tudjuk, hogy nem is fogjuk ezt megtudhatni sohasem.

A tudomány azt mondja, hogy a világosság rezgés; ámde a szín is rezgés, a hang is rezgés. Miért és mi módon történik az, hogy az egyik rezgés világosságot terjeszt, a másik színné alakul, a harmadik pedig hangban nyilvánul? Ezekre a kérdésekre a tudomány nem tud felelni, és nem is fog tudni felelni soha sem.

A mi egész tudományunk abban áll, hogy a jelenségeket ismerjük, ezeket leírjuk, regisztráljuk vaskos terjedelmű könyvekbe, de a lényeg rejtve marad előttünk, mint egy hét pecséttel lezárt titok.

No de ezen titkok fölött és följeltesöknek lehetetlensége fölött is — nyugodtan alhatunk — millió és millió embert e titkok még a legtávolabbirol sem érdekelnek. Ámde vannak ezeknél fontosabb kérdések, melyekre már a kis gyermek is feleletet vár. Nincs ember, a kit ne nyugtalanítana és ne foglalkoztatna sokszor is ez a kérdés: honnan vagyok én? miért vagyok én? mi az én végecélom? Az ember kezdete és vége örök titok a tudomány előtt, és ezeknek már kutatásáról is lemondott, annyira érzi, hogy e kérdések megfajlására teljesen képtelen. Már pedig ezen kérdések sokkal fontosabbak, mint a villamosság minden fölföldözései; helyes megoldás nélkül nincs nyugtunk a földi életben, nincsen a társadalomnak biztos alapja, nincs a tudományunk helyes iránya, az erkölcsöknek szankciója, a becsületességnek értelme.

Ámde mi nem csak tudni vágyunk, mi boldogok lenni is óhajunk. Nem tagadom, hogy a tudomány sok hasznót hajt az emberiségnek, ezt az imént némiképp részleteztem is, de nyomát sem látom annak sehol sem, hogy az emberiség a tudás következtében boldogabbá is vált, vagy legalább becsületesebbé lett volna. Az ellenkezőnek pedig lépten-nyomon akadunk igen sok és szomorú bizonyítékára. S ez a tudományunk, természetesen az egyoldalú tudományunk, és nyomán való haladásnak legsötétebb árnyoldala. Mit használnak nekünk az a művelődés, mely az erkölcsöket megrontja, az elméket gyilkos kétegyekkel tölti el, a szíveket pedig boldogtalanná teszi!

Ne ámsítsuk magunkat; nyissuk ki szemünket és látni fogjuk, hogy épen a tudomány az, mely megrontotta a közszellemet, rányomta az anyagiasság bélyegét s vele együtt a demoralizáció képét a társadalomra.

Kérdem, hol az igazság elve és szelleme a közéletben úgy mint a magánéletben? Hát a szeretet szent tüze a társadalom szívében? Hazugság az egész. Erőszak és rideg önzés uralkodik mindenfelé. Az egyéni szabadság a hipokrizis áldozata s a polgári becsületesség a stréberség gunytablája. Elvetettük láb alól, a mi minden egészséges haladásnak sarkpontja: az elvek szentségét és az erkölcsök tisztaságát. A vallás és ami annak támpontul szolgál, az örök elvek s igazságok vakmerő szédélésnek játéklabdái lettek.

Es e haladásnak szószólói még azzal mertek biztatni, hogy legfőbb céljuk, a középkori bilincsekből fölszabadított társadalmat tisztán a tudomány erejével az erkölcsösödés magasabb fokára emelni, holott megdöbbenve kell szemlélnünk, hogy lestylyszettették az erkölcsötlenek feneketlen posványába.

Hisz ma nincs már egyetlen osztálya sem a társadalomnak, nincs rend és rang, melyben az erkölcsi korrupció ernyesztő betegségének undok kelései ki ne fakadnának. A paloták ragyogó termeiben ép úgy, mint a kunyhók roskatag fedele alatt egyaránt találunk el-

fajult erkölcsöket, lelki romlottságot és boldogtalan szíveket.

Es ami fő: manap a hirhedt Bakony rengeteg erdei és az Alföld homokbuckái közbiztonság tekintetében bátoraságosabbak lettek mint — nagyvárosaink. Mert hát épen a nagyvárosokban, az ugynevezett intelligencia-központokban, követnek el hajmeresztő bűntetteket, oly emberek, kikkel együtt élünk, kik nem rejtőznek el az erdők sűrűjébe, kik nem nőttek föl vadon, kik magas iskolákat is végeztek!

Ez az egyoldalú tudományos haladásnak eredménye a szellemek és erkölcsök világában. Nem hiszem, hogy ezen állapotok bárkinek is tetszhetnének.

De még merően anyagi tekintetben sem örvendhetünk föltétlenül azon eredmények fölött, melyeket korunk „haladásának” tulajdonítani kényserülünk, sőt nagyon is sok szomorú jelenségei komoly aggodalomba ejtenek bennünket. Így például: hirdették a munka szabadságát s azt kell tapasztalunk, hogy a becsületes munka a szívtelen töké járma alá került; azzal kérkedtek, hogy előmozdítják a társadalom jólétét, vagyonsodását s azt látjuk, hogy megalkották egyesek bőségét s százezreknek nyomorúságát; azzal kecsegtettek, hogy a műveltséget köztulajdonná teszik, s azt kell látnunk, hozzáférhetőségét annyira megnehezítették a szegényeknek, hogy ennek kincseit is majd csak a gazdagok zsebelik be kizárólagosan; bátratlanság szabadsággal édesgették s ránk verték a legszegényesebb szolgálat békóit, midőn bármily boldogulásunkat is egyedül föltétlenül megadásunknak, elveink és meggyőződésünk megtagadásának köszönhetjük; általános boldogsággal és boldogítással hitegettek — s azt kell látnunk, hogy soha annyi panasza, elégedetlenség és kétségbeesés nem nyugtalanította a társadalmat, mint most.

Ennek a modern, finom és művelt romlottságnak és ezen szomorú állapotoknak szelleme már-már kísért az iskolákban is. Tessék bármily különösnek is, bátran kimondom, hogy a közérkölség rohamos hanyatlásaért — természetesen sok más tényező közreműködése mellett — iskoláinkat is felelőssé teszem. Mai iskoláink főcélja: a tudás. Az igazi erkölcsös nevelésre csak a vallásos iskolákban felfutnak sulyt. De itt is a tudás célja majdnem elfojtja az erkölcsi nevelés lehetőségét. Mert hát iskoláinkban, sőt már az óvodákban is a tudás kedvéért kiölik a gyermeknek ártatlan naivságát, ráerőszakolják az ismereteknek mesterkélten természetellenes tárhatát. Az elemi és még inkább a felsőbb iskola folytatja azt, s tulcított tananyagával elsűdítik ott a zsenge elmét, szellemi csömör fogja el a gyermek értelmét, fásultta teszi minden iránt, hiszen mindent ismer már s újat csak a fölzaklatott lelki erőket elszibbasztó élvezetek körében bír találni. Lelkében a szép, a nemes, a magas erkölcsi tettekre hevitő lelkesedés helyét a megemészthetetlen sokaságú ismeretek zűrzavara tölti be. A koraérettség természetellenes előidézése, az értelem erőszakolt képzése a szív nesmitése nélkül — ez az ami az erkölcsi súlyedésnek szintén egyik főoka. Hiszen ma már nincsenek gyermekek, a mai kor gyermekei már játszani sem tudnak, arra is tanítani, sőt erőltetni kell őket; ma már azok az eltompult, érzéketlen lelkű, túltömött kis tudósok vénebbek az ősz embernél. Ma már több az életunt öngyilkos iskolás gyermek, mint annakelőtte az öngyilkos ember.

Hogy az élet így mindig örömtelenebb, sivarabb lesz; elhagy boldogság, hit, remény s minden, mi az élethez köt s azt kedvessé teszi, ki gondol ezzel? S mind ez azért van: mert haladásunk nem egyenletes, nélkülözi a kellő összhangot, bizonyos tekintetben nagyon egyoldalú. A föld göröngyén nem tud, nem akar felülemelkedni. Teljesen materialisztikus. Legfőbb bálványja: a pénz. Egyetlen célja: az élvezet. Ilyen az erkölcsstana is: melyben minden szabad, ami — lehetőségek! Gyakorlata pedig ez: Ha a másét megkivánod, ragadd el, de lehetőleg okosan, ügyesen, finom, művelt módon. Tették ezt már sokan és minél többet harcosoltak össze, annál nagyobb lett tiszteletük, becsületük. A pénz a legnagyobb hatalom, ezzel szerezhetsz mindent; örömeidet, élvezeteket, szerezhetsz állást és méltóságot is, népszerűséget, meg ést is! Az aranybujának sohasem volt több tisztelője, imádója, mint manapság. Ily kezeles mellett természetesen szükséges, hogy fojtsd el a nyugtalanító lelkiismeret szózatát, hiszen a lelkiismeret csak az ostoba nevelés következménye. Te felvilágosodott vagy, neked nincs vallásra, hitre, Istenre, lelkiismeretre szükséged. Ha félsz, hogy kezedet bepiszkolod az idegen jószág érintésével, — ne aggdódjál, hát tisztább az a kéz, melyet feléd nyujtanak, hogy sikeredért üdvözöljenek? Csak előre. Ha nyomort, szerencsétlenséget okozol ilyen haladásoddal s zúgnak utánad áldozatidnak szitkai és átkai — te azért haladj, nem halold, ha sietsz. S ha rohamodban végre előtted tátong az örvény, megállnál? nem lehet, ugord át, hát ha sikerült, sikerült az már többeknek is; ha belebukol — mi történik egyéb veled, minthogy összecsapódik a semmiség feletted? Egy győlyvet vet mindenek, sőt — visszaadja még becsületedet is. Mások is úgy jártak már. Egyszer egy is el kell pusztulnod. A halál nem egyéb, mint megsemmisülés.

Igy beszél, így érez a mai századvégi nemzedék, melynek sem Istenre, sem vallásra szüksége nincs, mindent csak anyagnak tekint, szerencsét, szerencsétlenséget merő véletlennek tart és a vallás teljes mellözésével egyedül a tudomány segítségével véli a társadalom becsületességét és boldogulását megalapíthatni.

Miért mondom el ezeket itten? Azért, mert én népnevelőkhöz beszélek.

Szólok önkhöz, hogy nagyfontosságú hivatásukra figyelmeztessen. Önök az egyháznak munkatársai és önök nélkül maga az egyház sem volna képes megfelelni az ő feladatának. Önök vannak hivatva a nagy népnevelő egyház építési terveinek alapját megvetni. Alap nélkül nem lehet építeni. Önök annak a személyét képviselik, ki azt mondta: hagyjátok a kisdedekeket hozzá jönni. A tapasztalat bizonyítja, hogy minden országban az elemi és az első oktatás terén kezdődik az ugynevezett „szabad gondolkodás” nagy barca az egyház ellen. Ahol csak a kereszténységnek hadat izentek, az ellenségeskedést mindig az iskolában kezdték meg; mert a gyermekek a jövő reménye s aki a gyermek, azé később a jövő is.

Szóltam önkhöz, hogy fölismerve idejkorán hivatásuk nehézségeit, küzdelmeit, lelkesítem, buzdítsam, bátorítsam jókedvű, meggyőződéses és hitű munkálkodásra. Önök kezeibe van letéve a szülők drága kincse. Meg akarom nyugtatni az aggdó szülőket, ha azt mon-

dom, hogy midőn önök tanítani, hogy belől ezekre van ily d év folytán elhunytak Kálóczy Im gáltak arra népnevelő sirhalmaik gyelet-kosz A gy

Zás

Az ap allása után és 16-ik na A ten volt fellát zászlódisz közeledtét Már l gek s ezek házakban szombaton szamban ze hajóállomá vendégekt sággal várt a lathatá kibujva. Az ap fogadta zen Apatinba b vány volt a bevonulás volt a bev sor, melyet rubájának gitott s ká egyleti zász Reibly-fele gyülekező melyet dere tettek el az esokban.

Delta diszgyako-ke alapos kité fényes tan vidéki tüze jelenvolt S meleg szav voltak ün Eszek aló Vinkovce, pest, Arad Baes Breszt Csantavér.

Este löben. Ugy fáklás-men a zászlóany önagságát ügyvedt kö lönböző vid Jozsef ügy zölte a zász magyarul megköszöti ben részesi menet elv

15-én nap pirla a fúteának nagyobb ré lakosságot má az eg szint öltö gyülekezők kik reggel a követke Mariska, s Hlaváts Ka Rozika, Fe Róza, Lipp Erzsébet, Teréz, Wa Roza, Kels Piry Tresz Margit és Amann Tr Borbála, B Buchner K Anna, Klet Magdolna, Maria, Sza Taubner M Maria, Bes Anna, Egi Krieszmaye Radychic Sebafter In Theész Erz

A tüz gyülekeztek anyához. A me A menetet zászlókkal, következett László zom kinek usza batlan soka A zst volt, melye

Most csak az döntendő el, hogy eme cselekményekért kik vonhatók büntetőjogi felelősségre?

A btk. 417. §-a szerint, ha valamely kereskedelmi társaság vagyona ellen csőd nyitattik, a bűnösség az üzlet vezetésével megbízott ama személyeket terheli, kik a büntető cselekményt elkövették.

Annak elbírálásánál, hogy az üzlet vezetésével valamely kereskedelmi társaságnál kik vannak megbízva, a kereskedelmi törvényt tartalmazó 1875. XXXVII. t. c. az irányadó, melynek 182. §-a akként rendelkezik, hogy a részvénytársaság ügyeit az igazgatóság intézi; — de ugyanilyen rendelkezést foglalnak magukban a b. kulai takarékpénztár alapszabályai is (77. n. sz. alapszabályok 69. és 67. §-ai). Az igazgatóság tagjai a vizsgálat tartama alatt nagyrészt elhalván, jelenleg csak Kriszthaber Armin és Dreher Ignác volt igazgatósági tagokat lehetett felelősségre vonni.

Nevezettek a végtárgyalás során is beismerték, hogy az elkészített mérlegek adatainak valódiságáról nem győződtek meg, hogy az üzlet vezetésével nem törődtek, abba be nem folytattak, azzal védekezvén, hogy csak azt tartották kötelességüknek, hogy mint napbiztosok az ügyleteknél jelen legyenek és hogy az adóssok hitelképességét megbírálják; amde ennek a kötelességüknek sem tettek eleget, mert a szakértői vélemény és saját beismertésük szerint a naplókba a bevezetéseket nem sajátkezűleg eszközölték, a naplót nem irták alá, sőt jelen sem voltak mindig, és néha mások helyett irták alá a naplót, — a fentiek szerint megállapított, hogy vádlottak a hitel megszavazásánál könnyelműen jártak el, hogy a kereskedelmi könyvek megbízható vezetéséről nem gondoskodtak és annak idején a csődkére iránt nem intézkedtek, holott eme cselekményeket az 1875. XXXVII. t. c. 198. §-ának 1. és illetve a 187. §. 2-ik bekezdése az igazgatóság feladatává teszi.

Mindezeknél fogva Kriszthaber Armin és Dreher Ignác vádlottakat a btk. 417. §-a alapján a btk. 416. §-ának 1., 2. és 4. pontjába ütköző vétkes bukás vétségében bűnösöknek kimondani, és a btk. 416. §-ának 1-ső bekezdése alapján büntetni kellett.

A büntetés kimérésénél vádlottak korlátolt műveltségi foka, agg koruk és a vizsgálat hosszú tartama és az, hogy Sch... T... és Boskó A. Móra helyezett feltétlen bizalmuk folytán vagyonuk nagy részét ők maguk is elvesztették, enyhítő, a károsseg nagysága pedig súlyosító körülménynek vétett.

A büntető költségek megtérítésében történt marasztalásuk a bűnösség kimondásának következménye.

II.

A mi Freund Sándor, dr. Strasser Lajos és Wigbardt Ede volt felügyelő bizottsági tagokat illeti, a végtárgyalás alkalmával nem merült fel semmi olyan adat vagy bizonyíték, a melynek alapján megállapítani lehetne, hogy nevezettek a sikkasztások hűtlen kezelés és hamis könyvelésnél közreműködtek, vagy arról csak tudomással is bírtak.

Kiballgatásuk alkalmával azzal védekeztek, hogy kötelességüket a keres. törvény 195. §-ának korlátai között teljesítették.

Eme törvény 195. §-a szerint a felügyelő bizottság a társaság ügyvezetését ellenőrzi, az évi számolásokat és a nyereség felosztásokat tárgyzó indítványokat megvizsgálja, és ha törvénybe vagy alapszabályokba ütköző intézkedéseket vagy mulasztásokat észlel, a közgyűlést összehívni tartozik. Ugyanezen szakasza ugy szól, hogy más teendőikkel a felügyelő bizottság fel nem ruházható.

A végtárgyalás alkalmával kiballgatott szakértő nyilatkozata alapján megállapított, hogy vádlottak ellenőrzési kötelességüknek eleget tettek, mert a szakértői vizsgálatból kitűnt, hogy a felügyelő bizottság által helyesnek elismert zármérlegek tételei a főkönyv megfelelő tételeivel teljesen megegyeztek (végtárgy. jegyzőkönyv 72. lap).

Az üzleti könyvek pedig a szakértőnek a végtárgyalási jegyzőkönyv 68. lapján foglalt határozott nyilatkozata szerint rendesen voltak vezetve, azok között az összefüggés évről-évre meg volt, úgy hogy a könyvek főteteleinek a mérleg tételeivel való egybetése után vádlottak jóhiszeműen irhatták alá a zármérlegeket. Ugyancsak a végtárgy. jegyzőkönyv 70. lapja tanúságaként a szakértő oda nyilatkozik, hogy a felügyelő bizottság tagjai a működésüket megelőző időről szóló üzleti könyveket és mérlegeket vizsgálni nem tartoznak, és egyáltalán behatárított vizsgálatot csak akkor teljesítenek, ha az üzletvezetés helyisége iránt kételyük támad. Ilyen vizsgálatra a felügyelő bizottságnak ideje sincs, mert az legalább is félve folytonos szakszerű munkát venne igénybe. Ez a behatárított vizsgálat csak gyanu esetén lett volna indokolva; hogy azonban a felügyelő bizottság tagjai a vezetőségben megbíztak, mutatja a végt. j. könyv 49. lapján konstalt az a tény, hogy dr. Strasser Lajos közvetlenül a bukás előtt 6 drb betéti könyvre 3839 frtot helyezett el, amely pénze ott el is veszett.

Hogy pedig vádlottak ellenőrzési kötelességüknek eleget tettek, bizonyítja az 545. n. sz. a. levő közgyűlési jegyzőkönyv, mely szerint azonnal összehívták a közgyűlést, mihelyt a bűnös tizelmeket felfedezték.

Az előadottak után az képezi elbírálás tárgyát, hogy a felügyelő bizottság tagjait a btk. 417. §-a értelmében lehet-e büntetőjogi felelősségre vonni, és tisztukból kifolyólag követték-e el olyan cselekményeket vagy mulasztásokat, a melyek a btk. 416. §-ának 1., 2. és 4. pontjaiban körülírt vétkes bukás vétségének tényálladékát megállapítják.

Az 1875. évi XXXVII. t. c. fentebb is idézett 182. §-a értelmében a részvénytársaság ügyeit az igazgatóság intézi; a 195. §. szerint a felügyelő bizottság ellenőrzi a vezetést és az ott jelzettekön kívül más teendőikkel fel nem ruházható. Ebből kifolyólag a felügyelő bizottság tagjai nem tartoznak a btk. 417. §-ában meghatározott ama személyekhez, kiket a bűnösség bűnvádi uton terheli. Megjegyeztetik, hogy magánjogi kártérítési kötelezettségük és a keres. törvény büntető határozatai alkalmazhatóságának kérdése itt nem érintetik.

De vádlottak mint felügyelő bizottsági tagok csupán eme minőségükben nem is követhették el a btk. 416. §-ának 1., 2. és 4. pontjába ütköző ama cselekményeket és mulasztásokat, amelyekkel vádolhatnák; mert az üzletvezetés, a hitelezés, a könyvek bamisítatlan és rendszeres vezetéséről való gondoskodás, betétek elfogadása és a csőd bejelentése, ezek mind olyan tények, amelyek az 1875. XXXVII. t. c.-nek fentebb is idézett szakaszaiban értelmében az igazgatóság hatáskörébe tartoznak és

melyekkel a felügyelő bizottság fel nem ruházható; minthogy pedig másrészt nem merültek fel olyan adatok vagy bizonyítékok, amelyekből azt lehetne megállapítani, hogy vádlottak az üzletvezetésbe tényleg befolytak és a vádbeli cselekményeket tényleg el is követték; ennélfogva őket a vád és következményei terhe alól felmenteni kellett.

Kovaics Emil volt igazgatósági tag vádlott állítólag elhalt, miért is a halotti anyakönyvi kivonat beérkezéséig ellene a további eljárást felfüggeszteni kellett.

Boskó A. Mór ellen, tekintve, hogy az eddigi közzéadások eredményre nem vezettek, újabb közzéadását elrendelni kellett.

Zomborban, 1895. évi augusztus hó 31-én, a kir. törvényszeknél.

Iszákossági menhelyek.

Az iszákosság, mint a nemzet életerején rágódó féreg, több külföldi államban nyilvános hatóságai gondoskodása tárgyát képezi, mint Svéd-, Norvég- és Németországokban, hol az állami és magán érdekeket felette veszélyeztető kicsapongó iszákos u. n. iszákossági menhelyekben gyógyítás végett letartóztatik, és ha lehetséges gyógyítva az állam-, a családnak visszaadatik.

Az osztrák igazságügyminiszteriumban az erre való törvényjavaslat most készült el és tárgyalás végett a legközelebb megnyitandó birodalmi tanácsnak be fog terjesztetni; a törvényjavaslat főbb elvei rövid kivonattal következők: Az országos költségen felállított iszákossági menházakba előzetesen orvosilag megvizsgált és gyógyíthatóknak elismert iszákosok 2 évre felvételnek és pedig vagy az államnak közvetlen intézkedése folytán, ha az illető notorius részegeskedés miatt háromszor már bűnhődött, vagy pedig magán felek részéről a legelső igazságügyi hatósághoz intézett megkeresés következtében, mely esetben azonban az eldöntés a végintézkedésre felkért felsőbb hatóságot illeti.

A gyógyító két évre van meghatározva, melynek leteltével tekintet nélkül annak sikere, illetve sikertelenségére, az illető elbocsájtatik. A menhelyben tartózkodás alatt a bentlakó teljesen az intézet fegyelmébe lép, és teljesen annak gyámsága alatt áll. Magán megkeresések, valakinek az állam részéről belebevezetése végett, csak akkor jönnek figyelembe, ha az iszákosság a család anyagi helyzete, megélhetése és jövőjére nézve veszélyesnek bizonyul, és az erre őket szolgálható iszákos letartóztatása annak reményelhető gyógyíthatása szempontjából mellőzhetlen övéire, a családra nézve.

A magánjogi aggályok miatt, a midőn az államnak oly hatalmat adunk, hogy a magánjog körébe oly élesen és kéréllhetlenül belenyulhasson, ezen törvényjavaslatnak tárgyalása nem menend simán, sőt annak törvényé való válása is kétséges még.

Kérdés már most, hogy aktuális viszonyainkban szükséges-e nálunk ilyen menházak, és ha igen, érdemes-e e kérdést nálunk felvetni és tárgyalni? Vonakodás nélkül meg kell vallanunk, hogy az iszákosság minden fokozata, a legártatlanabbtól egész a közveszélyességig, nálunk elmaradt kultúránk miatt, igen el van terjedve, és vannak családok, hol az, annak egyes férfi tagjaiban, nem is tekintve magát a szerencsétlent, de hozzá tartozóinak materiális létélére nézve tőrhetlen veszélyes; ilyen esetekben kivánatos mindenesetre valami gyógyítást nyújtó menhely, hol anyagi és szellemi gyógykezelés mellett az illetőből ismét normalis ember lehet. Igen, de nálunk még ilyenem magán intézetünk sincsen, és ha valaki ezen szerencsétlen szenvedélyét gyógyítani óhajlja külföldre, idegenbe kell záródokoinia.

(Oly sokat, szépet, nagyszerűt terveztek és ki is vittek a más korban, csodálom, hogy egy orvosnak eszébe nem jutott ilyen a humanizmus által sugált intézetet felállítani. De ezen kívül igen gyengéknek és kevésbé hatékonyoknak találok nálunk az iszákosságra vonatkozó törvényeinket, például, csak a közbotrányal járó részesség bűnhődik, nem pedig maga a részesség, ha botrányt nem is idéz elő. Szigorítani kell tehát az iszákosság, nálunk inkább-inkább nemzeti csapássá való, utfélen fellépő arcátlansága ellen a törvényeket, és ezen előzmények után meg jön majd az idő nálunk is, hogy államilag felállítandó menhelyekről gondoskodjunk; gondoskodjunk egyelőre magán menházakról, és szigorítsuk az iszákosság elleni törvényeinket, egyelőre így is eleget teendünk.

R r.

NYILTTÉR. *)

Köszönetnyilvánítás.

Felédhetetlen nőm elhunytá alkalmából számos rokonom, barátaim és ismerőseim siettek részvétlkifejezésekkel szivemnek enyhítést nyújtani, miért is mind azoknak, kik eme nehéz órában bármi módon is igazsálatást nyújtottak, fogadják leghálásabb köszönetemet. Zombor, 1895. évi szeptember hó 18. án.

Nemes Karakásevits Milivoj.

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-üggyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

Olcsó vétel.

Egy nagy fűhöz aranykeretben, magas koronával, igen szép és négy darab kép, szintén aranykeretben, elutazás miatt rögtön eladó. Milificsi-ut 277. sz. a.

Ifj. BECKER FERENC apatini főfőskereskedésében egy fiatal segéd s egy tanonc azonnal **alkalmazást** nyerhet.

Házberbeadás.

Ház- és földeladás.

A felsőváros, vitéz-utca 180. ö. i. sz. 6 szobából, két konyhából, kamarából álló Karnász-féle ház, a hozzá tartozó nagy kukorica-góréval, felszerekkel, 404⁵/₁₀₀ ööl területtel

ELADÓ

AVAGY
AZONNAL BERBEVETENDŐ.

A II-ik szőlőtáblában, a Wagemann-féle téglágerőt mellett fekvő 8 hold 1156 ööl szántóföld a rajta levő lakházzal és istállóval

SZABAD KÉZBŐL ELADÓ.

Bővebb értesítést ad

VALTER NÁNDOR

rendőr-főkapitány.

5883. szám.

kig. 1895.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye b. kulai járásába kebelzett Veprovác községében újonnan rendszeresített és 300 frt évi fizetéssel javadalmazott községi végrehajtó-irnoki állásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhívom az ezen állást elnyerni óhajtókat, miszerint az 1887. évi közgyűlési sz. alatt alkotott XXVIII. vármegyei szabályrendeletben meghatározott képesítettséget igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeket hoztam **f. évi október hó 1-ső napjáig** annál is inkább nyujtsák be, mivel az ezután érkezőket figyelembe venni nem fogom.

B. Kula, 1895. évi szeptember hó 7-én.

Müller,
szolgabíró.

3-2

1237. szám.

kig. 1895.

Pályázati hirdetmény.

Alsó-Kovil községben megüresedett gyalogrendőri állásra pályázat nyitattik. Ezen állás javadalmazása évi 220 frt készpénz, 20 frt ruhaátalány, mely a községi pénztárból havi részletekben utólagosan fizetetik ki. Pályázók igazolni tartoznak, hogy:

a) magyar honpolgárok;
b) védkötelezettségüknek eleget tettek, 24-ik életévüket betöltötték, a 60-ikat el nem érték, teljesen egészségesek;

c) feddhetlen előéletűek;
d) magyarul írni és olvasni tudnak.
A pályázati kérvények **folyó évi szeptember hó 25-éig** alulírott elöljárókhöz nyujtandók be. Később érkezők figyelembe nem vétetnek.

Alsó-Kovil, 1895. évi szeptember hó 10-én.

Vuits Milán,

községi jegyző.

Mihajlovits Pál,

biró.

5643. szám.

kig. 1895.

Pályázati hirdetmény.

Bajsa községben lemondás folytán üresedésbe jött községi végrehajtói állásnak betöltése céljából ezennel pályázat hirdettetik.

Az állás javadalmazása a községi pénztárból havi előleges részletekben 300 frt.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy képesítettséget igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványukat hozzám **f. évi szeptember hó 30-áig** annyival inkább beküldjék, mivel később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

A választási határidő utólag fog kitűzteni.
B. Topolyán, 1895. évi szeptember hó 6-án.

Császár,
főszolgabíró.

3-2

5569. szám.

1895.

Pályázati hirdetmény.

Elbálozás folytán Csantavér községben üresedésbe jött községi irnoki állásra ezennel pályázat hirdettetik. Ezen állás javadalmazása a községi pénztárból havonként előre fizetendő évi 300 frt.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy pályázati kérvényüket Bács-Bodrogh vármegye 6 közgy. 1887. sz. szabályrendelete 9. §-ának megfelelőleg felszerelve hozzám **folyó évi október hó 1-ig** annyival inkább benyujtsák, mivel később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Választási határidő utólag fog kitűzteni.
B. Topolyán, 1895. évi szeptember hó 2-án.

Tukats,
szolgabíró.

3-3

POLIT GÁBOR J.
 posztó-, vászon- és divatáru-kereskedésében
UJVIDÉKEN
 egy jó házból való fiú előnyös feltételek mellett
tanonc
 felvétetik.

6449. szám.
 kig. 1895.

Pályázat.

Bács-Szenttamásban a községi szülészneői állás betöltendő, felhívom pályázókat, hogy oklevéllel felszerelt kérvényeiket **folyo évi október hó 15-ig** hozzám nyújtsák be.

Az állás javadalmazása: évi fizetés 185 frt, lakbérére 60 frt, továbbá minden szülési esetben 1 frt, egyéb látogatásért 40 kr, ez utóbbi díjak járnak éjjel is.

O Bece, 1895. évi szeptember hó 13-án.

GOMBOS BÉLA,
 főszolgabíró.

Butor-eladás.

Bárom szoba butorberendezés szobad kőzből — elköltözés miatt igen olcsó áron — eladó. A butorok mindannyi feljes jó állapotban és igen fényes kiállításuak.

Részletes ár- s tárgyjegyzéket küld bízánatára a megbízott: Nischner Nándor Borsódon, u. p. Bikify. 3-3

7002. szám.
 kig. 1895.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye b. kulai járásba kebelezett Kucura, Kis-Kér és Torzsa községekből álló és Kucura székhellyel rendszerezett XV. körállatorvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom az ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy az 1883. I. 1888. VII. t. c. értelmében felszerelendő kérvényüket — a nyelv ismereteiket és eddigi alkalmazásukat igazoló bizonyítvánnyal kiegészítve, — hozzám **f. évi szeptember hó 25-ig** annál is inkább nyújtsák be, mivel az ezen túl érkezőket figyelembe nem fogom venni.

Ezen körállatorvosi állás következő javadalmazásokkal van egybekapcsolva:

- 1. évi 600 frt készpénz fizetés,
- 2. a körhöz tartozó községek területén hivatalos eljárás közben ingyen fuvar.

A gyógykezelési díjak egyezségileg fognak megállapítani.

B. Kula, 1895 évi szeptember hó 8-án.

Müller,
 szolgabíró.

23051. sz.
 alisp. 1895.

Árlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye alispánja részéről ezennel közhírre tétetik, hogy az alább megnevezett munkák biztosítása céljából zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni, amelyre a vállalkozni kívánók ezennel meg-hivatnak.

A biztosítandó munka a kovil-szent-iván vilovai törvényhatósági utöltésnek 7433 köbméter földmozgósítással előirányzott és folyó évi október hó 25-éig, mint az ezennel kötelezőleg megállapított időig leendő helyre-állítás.

Ezen felsorolt munkákra vonatkozó írásbeli ajánlatok, melyekben az illető versenyző vagyis vállalkozni kívánónak a neve, polgári állása, rendes tartózkodási helye, — továbbá az ajánlatok egységi és összes vállalati árai s pedig az utóbbiak ugy számokkal, mint betűkkel is kiirandók és amelyekben az ezennel 100 frtban meghatározott mennyiségű biztosított készpénzben vagy a budapesti tőzsdén jegyzett és névértékig terjedő árkelet szerint számított elfogadható értékpapirokban okvetlenül csatolandó és **folyo évi szeptember hó 25-ik napjának délutáni 5 órájáig** a vármegye alispánjára címezve nyújthatók be.

Az ajánlatok ugy adandók be, hogy mindegyiknek borítékára a szükségesek világosan feljegyzendők, megjegyzetve, hogy a kített határidőn túl beérkező, vagy az előirt kellékeket bármely tekintetben nélkülöző ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatban ajánlattevők tartoznak kijelenteni, hogy az illető vállalatra vonatkozó részletes árlejtési feltételeket és egyéb kapcsolatos előirányzati okmányokat tökéletesen ismerik és hogy a munkálatoknak a fent kitűzött határidő folyó évi október hó 25-re — különben saját káruk és veszélyükre a vármegye által leendő teljesítés terhe alatt — magukat kötelezik.

A letett biztosítékot a vállalkozó a megajánlott és elfogadott vállalati összeg 10%-ának megfelelőleg kie-gészíteni tartozik.

Végül megjegyzetetik, hogy a vonatkozó részletes árlejtési feltételek és egyéb kapcsolatos műszaki okmányok a m. kir. államépítészeti hivatal hivatalos helyi-ségében a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Zomborban, 1895. évi szeptember hó 13-án.

Karácson Gyula,
 alispáni helyettes.

2-2

Árverési hirdetmény.

Alulírott község előjárósága részéről közhírre tétetik, miszerint az 1883. évi XX. t. c. értelmében Turia község mint erkölcsi testület tulajdonát képező vadászati jog 1896. évi január hó 1-től 1901. évi december hó 31-ig terjedő 6 évre **f. évi november hó 15-én** Turia község háznál nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérők haszonbérbe fog adatni.

A haszonbérleti összeg az árlejtés után nyomban, a többi évekre mindig a megelőző év október hó 1-én lefizetendő.

Az agarászat — miután az a vadak pusztítását elősegíti — nem úzhető.

Egyéb feltételek a jegyzői hivatalnál naponta délelőtti órákban megtekinthetők.

Kelt Turian, 1895. évi szeptember hó 13-án.

Sztojkovits Vazul, **Milosecin Pája,**
 közs. jegyző. közs. bíró.

4037. szám.
 kig. 1895.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye zsabalyi járásához tartozó Goszpodince községében íresedésben levő községi orvosi állásra ezennel pályázatot nyitok.

A községi orvosnak javadalmazása 800 frt készpénz és 5 szobából, valamint melléképületekből álló természetbeni lakás.

Látogatási díj nappal 20, éjjel 40 kr, halottkémleési díj 20 kr.

A megválasztott orvos a trachomások kezeléséért külön díjra számíthat, valamint neki kézi gyógyszerártása is engedélyeztetni fog.

Pályázni kívánók felhívtnak, miszerint az 1883. évi I. t. c. 9. §, illetve 143. §-ban előirt képességtiket igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványukat hozzám a választást megelőző napig, azaz **folyo évi október hó 8-ig** nyújtsák be.

Zsablyán, 1895. évi szeptember hó 8-án.

Dr. Balaton Gyula,
 szolgabíró.

2-2
 4426. szám.
 kü. 1895.

Árlejtési hirdetmény.

A zombori kir. ügyészség a felügyelete alatt álló zombori kir. törvényszéki fogházban, ugy az apatini, kulai és hódásghli kir. járásbírószági fogházakban elhelyezett letartóztatottak 1896. és esetleg 1897. évi élet-mezésének együttes biztosítására **folyo évi október hó 21-ik napján délelőtt 9 órakor** hivatalos helyiségében zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött ár-lejtést tart.

Bánatpénz 1000 frt.
 Kikialtási ár egy főtt étadagra 9⁷⁴/₁₀₀ kr, 56 dkg. kenyérré 5¹/₁₀₀ kr; együtt 14⁷⁸/₁₀₀ kr.

Az árlejtési feltételek a hivatalos órák alatt a zombori kir. ügyészségnél megtekinthetők.

Felhívtnak vállalkozni óhajtók, hogy szabályszerűen felszerelt, bélyegzett s bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat az árlejtési határidőig a zombori kir. ügyész-ségnél nyújtsák be, illetve a szóbeli árlejtésnél szemé-lyesen, vagy meghatalmazottjaik által képviselve jelen-jenek meg.

Kelt Zomborban, a kir. ügyészségnél, 1895. évi szeptember hó 14-én.

Mayer Károly,
 kir. alügyész.

3-1

Keil Alajos-féle
Padlózat-fénymáz
 legkifűnőbb mázó-ló-szer pulva, padló száma-ra. 1 nagy palack ára 1 frt 35 kr, 1 kis palack ára 68 kr.

Viaszk-kenőcs
 legújabb és leggyorsabb beeresztő-szer kemény padló száma-ra. Egy köcsög ára 60 kr.

Fehér fénymáz
 legkifűnőbb, gyorsan száradó és szágtalan mázó-ló-szer mosdóasztalok, ablak-fel-falak, ajtók és butorok száma-ra. 1 kis doboz 45 kr, 1 közép doboz 75 kr. Mindenkor kapható: 12-7

Heindlhofer Róbertnél Zomborban.

Pályázati hirdetés.

Filipován lemondás folytán megtrült német-magyar tannyelvű r. kath. I. oszt. tanítói állásra **folyo évi szeptember hó 30-ik napjáig** pályázat hirdettek. Javadalma: 400 frt készpénz a községtől havonként előre fizetve, 2⁹²⁷/₁₀₀₀ hold szántóföld haszonélvezete, s szabad lakás. Az ismétlő iskola ellátásáért külön díj nem jár. A kellőleg felszerelt s bélyeggel ellátott kérvények a filipovai r. kath. iskolaszékre címezve, ft. Martin József esperes-plébános urhoz Filipovára külden-dők. Az állás azonnal elfoglalandó. 3-1

1461. szám.
 kig. 1895.

Pályázati hirdetmény.

Gyulafalva községben lemondás folytán íresedésbe jött rendőrzetűi és egy gyalogrendőri állásra pályá-zatot nyitunk.

A rendőrzetűi állás javadalmazása 300 frt, a rendőre pedig 240 frt évi készpénz fizetés, mely a köz-ségi pénztárnál havi utólagos részletekben fizetik ki. Rubázatot a megválasztandók sajátjukból tartoznak fedezni.

A szabályrendelet értelmében kellően felszerelt pá-lyázati kérvények **folyo évi szeptember hó 26-ig** alulírott elüljáróságnál annál is inkább benyújthatandók, mert a később érkezettek figyelembe vétetni nem fognak.

Gyulafalva, 1895. évi szeptember hó 10-én.

3-3

Az elüljáróság.

PLUTOS
 A bábolnai állami ménésbirtok állati kórházában kipróbálva —
 gyógyhatása hivatalos okirattal elismerésben részesült.

Kitűnő izomerősítő bedörzsölés, verseny, futó, gazdasági lovak s egyéb gazdasági állatok részére.

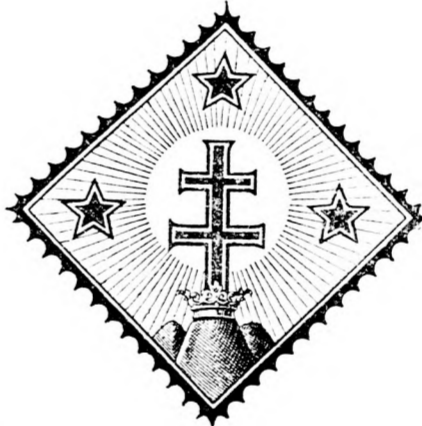
Preservatívumként használva az izmokat rugalmassá s az állatot kitartóvá teszi.

Fáradtság, kimerülés, izületi s izomcsúz vagy lobos bántalmaknál, ugy-szintén sántaság, merevség és vállbénaság eseteiben egészen biztosan hat. Az állatok izomatában a fáradtság, ellankadás folytán tudvalevőleg tejsav képződik, ha az elernyedtt állatok végtagjai, a mellékelt utasítás értelmében, bedörzsöltenek ezen szerrel, a képződmény gyorsan felszívódik s az izmok rugalmassága gyorsan visszatér.

E megbecsülhetlen gazdasági kincs egyedüli raktára:

TÁRCZAY ISTVÁN
 GYÓGYSZERTÁRA ZOMBORBAN.
 Egy üveg ára 1 frt 20 kr. 5 üveg ára 5 frt.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájaiból.

2-szeres és 3-szoros termések

csakis mesterségesen szárított

MÚTRÁGYÁVAL

érhetők el. *—10

A vármegyei Gazdasági Egyesület a „HUNGARIA” mútrágya-, kén-sav- és vegyi ipar részvénytársaság képviseletét az egész megyére elvállalta s így nemcsak kész-séggel nyújt tájékoztatást mindenkinek a mú-trágyák kérdésében, hanem a beszerzést is díjtalanul eszközli.

XVIII
 Egyes
 Leza
 szombat
 utazott K
 Hunyadon
 korlatokat
 Örö
 a szivét,
 hettük a
 betűkkel
 örömlünk
 magyar k
 évek bez
 atyai szer
 alattvaló
 pasztalt v
 A F
 országban
 rajongó t
 magyarn
 hamisítat
 nyilvánv
 iránt. E
 talán ne
 nézze a
 piessége
 egyéb is
 érelem s
 Erről me
 örömmel j
 s örömet
 szerete
 jelenése
 a harmo
 között fo
 való meg
 és a nem
 A né
 Urát, a k
 szive; az
 legszobb
 népe szer
 Mos
 magyar
 bizalomn
 Örül
 rünkben.
 A
 Felolvas
 Ha
 Meg
 Tudó
 Bizo
 A